

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA**  
**SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**  
**PAŽYMA**

**DĖL SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 8 STRAIPSNIO  
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-5172(3), SOCIALINIO DRAUDIMO  
PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I 549 22 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO  
PROJEKTO NR. XIIIP-5181, SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I  
549 23 IR 54 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-3203 PAKEITIMO  
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIP-5182 IR SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ  
ĮSTATYMO NR. I-549 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR.  
XIIIP-5184 (TAP-20-1830) (20-13321(2))**

2020-10-19 Nr. NV-2841

Vilnius

**Projekto rengėjas:** Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

**Tikslas:** pateikti Vyriausybės išvadą dėl šių įstatymų projektų:

- Seimo narių *T. Tomilino ir R. Baškienės* pateiktų įstatymų projektų Nr. XIIIP-5181 ir Nr. XIIIP-5182, kuriais siūloma didinti išankstines pensijas – vietoj nustatyto mažinimo po 0,4 proc. už kiekvieną pilną mėnesį, likusį iki senatvės pensijos amžiaus, numatyti 0,32 proc. mažinimą.
- Seimo narės *M. Navickienės* pateikto įstatymo projekto Nr. XIIIP-5172(3), kuriuo siūloma atsisakyti neigiamos BVP kitimo tendencijos įtakos pensijų indeksavimui vertinimo.
- Seimo nario *T. Tomilino* pateikto įstatymo projekto Nr. XIIIP-5184, kuriuo siūloma atsisakyti nuostatų, kurios neleidžia indeksuoti pensijų (kai nėra BVP augimo, neišlaikomas 75 proc. pensijų įmokų ir išmokų balansas ir kt.), ir įtvirtinti valstybės biudžeto lėšų skyrimą trūkumui padengti.

**Esama situacija:** Šiuo metu Socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatyta, kad:

- 1) išankstinė senatvės pensija apskaičiuojama taip pat, kaip ir senatvės pensija, tačiau ji mažinama 0,4 proc. už kiekvieną mėnesį, likusį iki senatvės pensijos. Asmenims, kuriems buvo mokama išankstinė senatvės pensija, skiriant senatvės pensiją, ji mažinama 0,4 proc. už kiekvieną mėnesį, kai buvo mokama išankstinė senatvės pensija.  
Išankstines senatvės pensijas gauna apie 5,5 tūkst. asmenų.
- 2) kasmet nuo sausio 1 d. pensijos indeksuojamos pagal indeksavimo koeficientą (toliau – IK), kuris apskaičiuojamas kaip 7 paeiliui einančių metų darbo užmokesčio fondo augimo metinių tempų aritmetinis vidurkis (3 praėjusių metų, apskaičiavimo metų ir 3 prognozuojamų metų). Be to, yra numatytos ir tam tikros indeksavimo nevykdymo taisyklės (t.y. jeigu IK mažesnis negu 1,01 ir (arba) vėliausiame paskelbtame Ekonominės raidos scenarijuje BVP palyginamosiomis kainomis ir (ar) darbo užmokesčio fondo pokyčiai procentais yra neigiami, taip pat jeigu pensijoms planuojamos išlaidos viršija įplaukas).

Šiuo metu vidutinė senatvės pensija su būtinuoju stažu sudaro 399 eurus, o vidutinė pensija – 377 eurus. Senatvės pensijas gauna 615 tūkst. asmenų, netekto darbingumo pensijas – apie 172 tūkst. asmenų.

**Esmė:** Vyriausybės išvadoje siūloma:

**1. pritarti įstatymų projektams Nr. XIIIIP-5181 ir Nr. XIIIIP-5182** (t.y. kad išankstinėms pensijoms būtų taikomas 0,32 proc. mažinimo dydis (dabar po 0,4 proc.));

**2. iš esmės pritarti įstatymo projektams Nr. XIIIIP-5172(3) ir Nr. XIIIIP-5184, tačiau pasiūlyti Seimui juos sujungti ir tobulinti:**

- neatsisakyti makroekonominių rodiklių vertinimo ir nustatyti, kad pensijos nebūtų indeksuojamas, jeigu Ekonominės raidos scenarijuje tiek BVP, tiek darbo užmokesčio fondo pokyčiai procentais yra neigiami;
- pripažinti netekusiomis galios Socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 8 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2651 nuostatas:
  - ✓ kad Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2021 metų rodiklių patvirtinimo įstatyme turi būti nustatytas 1,91 proc. punkto didesnis pensijų indeksavimo koeficientas, nes šis papildomas ad hoc IK padidinimas nėra pagrįstas jokiais makroekonominiais rodikliais, neįvertinta valstybėje susiklosčiusi finansinė ir ekonominė padėtis, išlieka neapibrėžtumas dėl COVID-19 situacijos;
  - ✓ kad kartu su valstybės ir Valstybinio socialinio draudimo fondo 2021 metų biudžetu projektais Vyriausybė Seimui pateikia Socialinio draudimo pensijų įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, kuriame būtų numatyti pensijų indeksavimo pakeitimai, atlikti įvertinus vidutinės senatvės pensijos ir vidutinio šalies darbo užmokesčio neto dydžių santykį, indeksavimo koeficiento ir vidutinio šalies darbo užmokesčio metinio augimo tempų skirtumą, pensijų gavėjų skurdo rizikos rodiklių pokyčius ir kitus pensijų adekvatumo kriterijus, nes ilgalaikis COVID-19 ligos poveikis šalies ekonomikai išlieka neapibrėžtas, valstybės skola augs (2020 m. sieks 50 proc. BVP lygi), parinkti kitus pensijų indeksavimo rodiklius būtų sudėtinga, indeksavimui reikėtų užtikrinti papildomą finansavimą ir kt.

**Atitiktis Vyriausybės programai:** atitinka Vyriausybės programos siekius užtikrinti, kad pensijos nebūtų mažinamos (215.3 p.).

**Derinimas:** projektas patikslintas pagal Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos pastabą, iš dalies atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas. Argumentai dėl TM siūlymo peržiūrėti nutarimo projektu dėstomą poziciją dėl įstatymo projekto Nr. XIIIIP-5172(3), nes siūloma palikti BVP pokyčių vertinimą, pateikti derinimo pažymoje. Atkreiptinas dėmesys, kad nėra gauta Finansų ministerijos išvada.

Vyriausybės išvados Seimui turi būti pateiktos iki 2020 m. spalio 21 d.

**Dalykinio vertinimo išvada:** Siūlome projektą svarstyti **Vyriausybės posėdžio B dalyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. [ausra.gratuleviciene@lr.lt](mailto:ausra.gratuleviciene@lr.lt)